Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 7. 3. 2000, sp. zn. 3 Tz 30/2000, ECLI:CZ:NS:2000:3.TZ.30.2000.1

Číslo: 56/2000

Právní věta:

Je-li trestní příkaz zatížen vadou, v důsledku níž se jako institut s povahou odsuzujícího rozsudku (§ 314e odst. 5, věta první, tr. ř.) stal nezákonným a je třeba jej proto podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušit, je nutno v případě, kdy nápravu lze zjednat jen pokračováním v řízení, jej zrušit celý, i když zjištěná vada dopadá pouze na správnost výroku o trestu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 07.03.2000

Spisová značka: 3 Tz 30/2000

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Trestní příkaz

Předpisy: 141/1961 Sb. § 269 odst. 2
§ 314e

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud České republiky rušil ke stížnosti pro porušení zákona podané ministrem Spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného R. M. trestní příkaz Okresního soudu v Karviné, pobočka v Havířově, ze dne 21 . 5. 1998 sp. zn. 10 T 88/98 a tomuto soudu přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Okresní soud v Karviné, pobočka Havířov, vydal dne 21. 5. 1998 pod sp. zn. 10 T 88/98 trestní příkaz, jímž obviněného R. M. uznal vinným trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák. Uvedeného trestného činu se obviněný měl dopustit jednáním spočívajícím v tom, že dne 17. 2. 1998 v H. řídil osobní motorové vozidlo zn. VAZ 2103, přičemž na křižovatce zezadu vlivem nepřiměřené rychlosti narazil do osobního automobilu zn.. FIAT, následně z místa nehody ujel, a to přesto, že mu byla pravomocným rozhodnutím Dopravního inspektorátu, Okresního ředitelství Policie ČR v K. ze dne 5. 5. 1997 č. j. ORKA-494/DI-97 uložena za přestupek proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. b) zák. č.

200/1990 Sb., o přestupcích, mimo jiné sankce zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu dvanácti měsíců. tj. od 1. 4. 1997 do 31. 3. 1998.

Pravomocným trestním příkazem bylo dále rozhodnuto tak, že podle § 171 odst. 1 tr. zák. a § 314e odst. 2 tr. ř. byl obviněnému uložen trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 písm. a) a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání třiceti měsíců. Podle § 49 odst. 1 a § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen též trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel, v trvání třiceti měsíců.

Ministr spravedlnosti České republiky proti němu podal podle § 266 odst. 1 tr. ř. u Nejvyššího soudu České republiky (dále jen Nejvyšší soud) ve prospěch obviněného R. M. stížnost pro porušení zákona.

Ve svém mimořádném opravném prostředku namítl, že okresní soud napadeným trestním příkazem rozhodl v rozporu s § 171 odst. 1 tr. zák., pokud obviněnému uložil trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, ačkoliv podle citovaného ustanovení zákona lze za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí uložit trest odnětí svobody až na šest měsíců nebo trest peněžitý. Z těchto důvodů proto ministr ve stížnosti pro porušení zákona navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že trestním příkazem Okresního soudu v Karviné, pobočka Havířov, ze dne 21. 5. 1998 sp. zn. 10 T 88/98 byl porušen zákon v ustanovení § 171 odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněného R. M. Dále navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadené rozhodnutí zrušil a poté postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud na podkladě stížnosti pro porušení zákona přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. správnost výroků napadeného trestního příkazu, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Podle § 314e odst. 1 tr. ř. může samosoudce bez projednání věci v hlavním líčení vydat trestní příkaz, jestliže skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy. Pokud v posuzovaném případě samosoudkyně okresního soudu dospěla k závěru, že ve věci jsou splněny podmínky pro vydání trestního příkazu, nelze v jejím následném postupu spatřovat pochybení. Z obsahu spisu vyplývá, že ke zjištění skutkového stavu, jak byl popsán v napadeném trestním příkazu, měla k dispozici opatřené důkazy v takovém rozsahu, že po jejich náležitém vyhodnocení bylo možno spolehlivě dospět k učiněným skutkovým závěrům, tj. že těmito důkazy je prokázán skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 2 odst. 5, 6 tr. ř.), v rozsahu potřebném pro vydání trestního příkazu. Konečně ani námitky uplatněné ve stížnosti pro porušení zákona proti správnosti postupu podle § 314e odst. 1 tr. ř. nesměřují.

V ustanovení § 314e odst. 2 tr. ř. jsou uvedeny tresty, které lze trestním příkazem uložit. U trestů odnětí svobody a zákazu činnosti zákonodárce současně stanoví maximální délku, na niž je uložení těchto druhů trestů omezeno (§ 314e odst. 2 písm. a, c/ tr. ř.). Jestliže by měl samosoudce zato, že v určitém případě je k dosažení účelu trestu zapotřebí uložit tyto tresty ve výměře přesahující toto omezení, nemohl by trestní příkaz vydat, ale musel by konat hlavní líčení a ve věci rozhodnout rozsudkem. To znamená, že ustanovení § 314e odst. 2 písm. a) tr. ř., na základě něhož lze trestním příkazem uložit trest odnětí svobody do jednoho roku, vymezuje (pokud jde o délku trestu) určitou hranici, jejíž nepřekročení je jednou z procesních podmínek, aby ve věci mohl být vydán trestní příkaz. Stanovená maximální délka trestu zde proto má jen procesní význam a nelze ji zaměňovat s trestní sazbou dle příslušných hmotněprávních ustanovení.

V nyní projednávané věci však nebyly shora uvedené zásady respektovány. Obviněný R. M. byl uznán vinným trestným činem maření výkonu úředního rozhodnutí podle § 171 odst. 1 písm. c) tr. zák. Za uvedený trestný čin lze podle § 171 odst. 1 tr. zák. uložit pachateli trest odnětí svobody až na šest měsíců. Je tedy zřejmé, že trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců, uložený obviněnému

napadeným trestním příkazem, dvojnásobně převyšuje zákonnou trestní sazbu stanovenou pro tento druh trestu u daného trestného činu.

S přihlédnutím ke všem výše uvedeným skutečnostem Nejvyšší soud shledal, že napadeným pravomocným trestním příkazem Okresního soudu v Karviné, pobočka Havířov, byl porušen zákon v ustanovení § 171 odst. 1 tr. zák. K porušení zákona došlo v neprospěch obviněného R. M., neboť v důsledku nezákonného rozhodnutí mu byl uložen trest výrazně převyšující horní hranici sazby stanovené zákonem. Poněvadž stížnost pro porušení zákona byla podána důvodně a současně i v souladu s podmínkami ustanovení § 266 odst. 2 tr. ř., Nejvyšší soud výrokem podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že zákon byl porušen ve shora uvedeném rozsahu. Z tohoto důvodu pak podle § 269 odst. 2 tr. ř. rozhodl, že se napadený trestní příkaz zrušuje.

Ačkoliv konstatované porušení zákona má ve zmíněném rozhodnutí důsledky dopadající na správnost výroku o trestu, bylo v daném případě nutno zrušit napadené rozhodnutí v celém rozsahu. Samosoudce okresního soudu v projednávané věci totiž nerozhodoval v hlavním líčení rozsudkem, ale použil institutu trestního příkazu (§ 314e a násl. tr. ř.). Podle ustanovení § 314e odst. 5 tr. ř. má trestní příkaz povahu odsuzujícího rozsudku. To znamená, že trestním příkazem nelze obviněného zprostit obžaloby (§ 226 tr. ř.). V uvedeném odsuzujícím smyslu tvoří výroky trestního příkazu jednotu a jsou s nimi spojeny účinky předpokládané zákonem (nezaměnitelnost, závaznost a vykonatelnost). Je-li proti trestnímu příkazu podán odpor (§ 314g tr. ř.), nelze jím dosáhnout zrušení jen některého z výroků trestního příkazu (ani v případě, pokud by podaný odpor proti takovému výroku výlučně směřoval), neboť v důsledku uplatnění tohoto specifického opravného prostředku se trestní příkaz zásadně ruší celý, tj. ve všech výrocích, a samosoudce ve věci nařídí hlavní líčení (§ 314g odst. 2 tr. ř.). Nepřichází tedy v úvahu, aby se trestní příkaz stal částečně pravomocným a další řízení se vedlo např. jen o uložení trestu či náhradě škody.

Podle shora naznačených kritérií postupoval Nejvyšší soud i v projednávané věci. Trestní příkaz, jenž vydala samosoudkyně Okresního soudu v Karviné, pobočka Havířov, byl zatížen vadou, v důsledku které se stal, jako institut s povahou odsuzujícího rozsudku (§ 314e odst. 5, věta první, tr. ř.), nezákonným. Proto jej bylo postupem dle § 269 odst. 2 tr. ř. třeba zrušit celý a současně zrušit též další rozhodnutí na něj obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Nejvyšší soud dále rozhodl tak, že podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Okresnímu soudu v Karviné, pobočka v Havířově, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Uvedená trestní věc se tak vrací do stadia řízení po podání obžaloby. Bude tedy na samosoudci okresního soudu, zda ve věci nařídí hlavní líčení anebo zda vydá nový trestní příkaz, dospěje-li k závěru, že jsou pro to splněny podmínky. V případě posledně uvedeného postupu bude vázán právním názorem vysloveným v této věci Nejvyšším soudem (§ 270 odst. 4 tr. ř.).

Pro úplnost je třeba dodat, že vzhledem ke specifické právní úpravě řízení o stížnosti pro porušení zákona by v úvahu připadalo částečné zrušení trestního příkazu jen ve výroku o trestu v případě, kdyby po takovém výroku nebylo ve věci nutné provádět další řízení. Např. byl by zrušen jen nezákonný výrok o trestu vyhoštění uložený vedle trestu odnětí svobody, který by sám o sobě byl trestem dostatečným, nebo by po zrušení výroku o trestu mohl sám Nejvyšší soud uložit podle § 271 tr. ř. svým rozsudkem trest.